

Grängesberg 2020

IDÉWORKSHOP I GRÄNGESBERG 16/10 2013

testbedstudio

 samarkand2015

IDÉWORKSHOP I GRÄNGESBERG

Det lokala utvecklingsbolaget Samarkand2015 har startat projektet Grängesberg 2020 med uppdraget att utveckla Grängesberg. Projektet går ut på att "öka attraktiviteten genom olika utvecklingsprojekt samt att under ett gemensamt varumärke visa Grängesberg som en spännande plats att besöka, bo och arbeta i. Långsiktigt är målet att få fler besökare, invånare och arbetstillfällen." Arbetet sammanställs i hemsidan www.mittgrangesberg.se, med turistinformation, ortshistoria, och lokal information.

Som ett steg i projektet gjordes under hösten en workshop med olika intressenter i Grängesberg. Målet var att få lokala aktörer att träffas och tillsammans skissera fram en mängd olika idéer för hur orten kan utvecklas. Konkret ska det arbetet leda dels till en vision för Grängesberg, dels identifiera ett antal olika delprojekt som tillsammans verkar för att uppfylla visionen.

Workshoppen utformades och leddes av Testbedstudio, ett arkitektkontor som bland annat arbetar med frågor kring krympande städer och verksamhetsutveckling i postindustriella samhällen, med bred erfarenhet i Sverige och utomlands.

Testbedstudio inledde workshoppen med att presentera ett antal relevanta förebilder och fall från andra orter. Alla deltagare identifierade tillsammans ett antal viktiga områden i Grängesberg. Sedan delades deltagarna in i mindre grupper som diskuterade de olika delarnas olika möjligheter. Den enda utgångspunkten var att vi skulle komma på lösningar och mål, och inte problem. En lista på alla deltagare i workshoppen finns i slutet på detta dokument.

Denna rapport redovisar resultatet av workshoppen, och utgör en samling av möjliga projekt. Vi har här en idébank med 100 förslag för Grängesberg. Detta är en första preliminär lista. Andra projekt kan läggas till, och alla idéer måste utvärderas. Vilka får bäst effekt, vilka är roligast att genomföra och vilka kan ha en ekonomisk bäring? Det största värdet just nu är att alla har samlats och tillsammans bearbetat frågorna och funderat över hur framtiden kan utformas. Därför är det också viktigt att arbetet startar. Nästa steg borde bli att komma igång med praktiska åtgärder.

Den samling idéer vi har framför oss säger som helhet också något om Grängesbergs potential. När idéerna sorteras framkommer vissa mönster. Preliminärt kan man säga att det finns tre olika typer av projekt, som innebär olika komplexitet genom att tidsperspektivet, kostnadsläget och antal medverkande parter stegvis ökar. De tre typerna låter sig därför beskrivas som steg enligt följande.

Första steget: Städa och Fixa. Många projekt och idéer går ut på att på olika sätt snygga upp Grängesberg, som i delar upplevs som stökigt, skräpigt, buskigt och igenväxt. Sådana åtgärder går att få igång på relativt kort tid och med liten budget. Det kan också vara viktigt att alla känner att de kan hjälpa till och är delaktiga. Varför inte införa en städdag två gånger per år, förslagsvis vår och höst, där alla tar sig an en viss del av orten, och har en gemensam fest på kvällen?

Andra steget: Aktiviteter. En annan typ av idéer och projekt handlar om verksamheter, till exempel mötesformer, turistorienterade åtgärder och temporära åtgärder, ofta av evenemangskaraktär. Dessa åtgärder kräver lite mer planering och en större kapitalinsats för att komma igång, samt ibland den viktiga eldsjälen. Det är viktigt att fundera över hur dessa projekt stödjer varandra och hur de tillsammans blir en nödvändig kritisk massa. Det kan också vara bra att se hur dessa projekt sprider sig över året i en slags evenemangskalender.

Tredje steget: Bygga åtgärder. Detta innebär strukturella förändringar av gator, platser eller byggnader. Även om åtgärderna i sig inte behöver vara stora för att vara effektiva så krävs en längre framförhållning. Dessa projekt är mer permanenta och måste förankras lokalt, utformas professionellt, planeras av kommunen (detaljplaner, bygglov etc.) och måste ha en tryggad långsiktig finansiering.

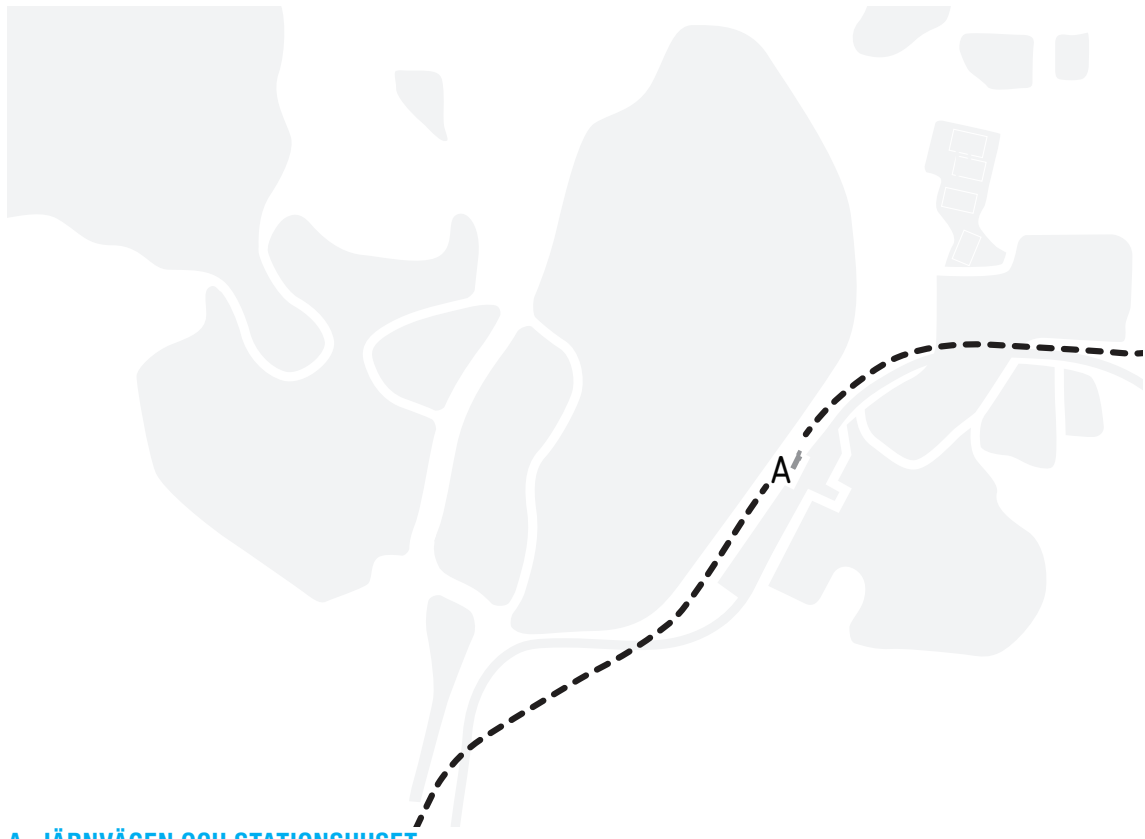
Man kan se att de förslag som kom upp i workshoppen har ett fokus på det första och andra steget. Kanske är det så att de är de naturliga frågorna som alla kommer att tänka på, och att mer arkitektoniska och övergripande åtgärder kräver andra samverkansformer och en mer professionell analys.

Vad gäller en vision så måste den formuleras med viss precision. Den ska vara kärnfull, kännas naturlig och vara möjlig att uppfylla. Visionen får inte vara banal, utan ska innebära en utmaning för orten. Vår slutsats är att det har varit svårt att diskutera en vision inom ramen för workshoppen, och att den måste formuleras i ett annat forum, gärna med stöd i de delprojekt som här formulerats och som när de förverkligas kan bära fram visionen.

En annan komponent, som ligger någonstans mellan vision och delprojekt, är frågan om strategier. Strategier är övergripande sätt att tänka som leder arbetet i viss riktning och kan avgöra fokus dels för delprojekten i sig, och dels för hur de verkar tillsammans. Strategier bör utgå från Grängesbergs karaktär och möjligheter, till exempel i frågan om vilken typ av ort Grängesberg vill vara utifrån de specifika förutsättningar och kvaliteter som finns. Önskvärd täthet och koncentration bör vara avgörande ställningstaganden.

Vi hoppas att denna workshop kan bidra till en bra start för projektet Grängesberg 2020, och ser fram emot ortens fortsatta arbete.

Hälsningar Testbedstudio Arkitekter

A. JÄRNVÄGEN OCH STATIONSHUSET

1. BLICKFÅNG

Se till att synas på ett bra sätt från tåget – ge lust att kliva av nu eller nästa gång.

2. IDENTITETSBYTE

Bli den vackraste biten på Bergslagsbanan. Ta bort gamla skyltar och fräscha upp.

3. BEBODD TÅGSTRÄCKA

Göra rent längs spåren och slyta av mot väster så det syns att det är bebott.

4. KNUTPUNKT

Koppla ihop staden här – mot väster och mot affärscentrum.

5. INGEN BAKSIDA

Belys stationen från alla håll. Grängesberg ska inte ha en fram- och en baksida.

6. PARKERINGSFÄLT ÄR SYNFÄLT

Se till att all parkering ser trevlig ut. Atlas Copco GIA syns, bör ge ett bra intryck.

7. ETT LEVANDE STATIONSHUS

Tänd lampor på timer och sätt upp gardiner. Få det att se trevligt ut, även tomt.

8. STÄLL I ORDNING STATIONSHUSET

Städa ur väntsalen, förbered för framtida turistbyrå och kioskverksamhet här.

9. BYGDENS LOKALA KÄNDISAR

Visa upp och skylta med kända profiler eller annat gott folk

10. BELYSNING VID STATIONEN OCH MOT VÄSTER

Belys stationen och stationsplan och öppna upp mot gatubelysta områden och cykelvägar.

11. STADSBELYSNING

Trevliga skyltar i affärscentrum och genomtänkt gatubelysning längs väg och räls.

12. ÖVERGÅNG

Säkra och belys övergången över spåren från stationen till perrong och cykelväg.

13. CYKELPARKERING

Gör direkt anknötning från Väster med cykelställ på båda sidor om stationshuset.

B. AFFÄRSCENTRUM

14. TYDLIGGÖRA CENTRUM

Skylta om aktiviteter i teman: Näringsliv, Föreningsliv, Museum och Friluftsliv.

15. BUTIKSSKYLTNING

Butiksskyltarna längs Kopparbergsvägen kan bli tydligare, finare och eventuellt mer enhetlig.

16. PORTAR TILL STADEN

Gör tydliga entréer och avslut till affärscentrum som definierar gatans början och slut.

17. BLÅ KIOSKEN

Se platsen för Blå kiosken som byggrätt för ett nybygge.

18. TÖMMA OK-MACKEN

Städa upp den gamla OK-macken för att få den uthyrd till ny verksamhet.

19. BAKOM OK-MACKEN

Ordna sittplatser, göra en plats att vara på mot centrumgatan, kanske en hund-lekplats?

20. STADSPARKSPROMENAD

Anlägg ett stråk i området bakom mackarna, längs järnvägen.

21. GRÖNSKA

Arbeta med planteringar längs gatan för att tydliggöra stråket.

22. STARTPUNKT FÖR PROMENADSLINGOR

Snitslade banor med olika längd och fokus (gruvslingan, barnslingan, hundslingan etc).

C. GRUVOMRÅDET

23. GRUVPARK

Framhäv området med välskött grönska som kontrasterar mot gruvkaraktären.

24. LOKALTILLGÅNG

Få folk att komma till och utnyttja de befintliga, ofta tomma, lokalerna.

25. UTSTÄLLNINGAR I MASKINHUSET

Göra fler utställningar, tätare program för fler besökare.

26. FESTIVAL

Musikfestival ihop med Cassels i Maskinhuset.

27. MASKINHUSETS CAFÉ

Anordna en tågavn inuti hallen som fungerar som café, bar, restaurang.

28. SÄKER PROMENADSLINGA

Bygga säkra leder med befintligt material över/ genom området för allmänt bruk.

29. SITTPLATSER

Installera bänkar runt området för paus på promenaden.

30. LAVARNA SOM UTSIKTSTORN, LANDMÄRKEN OCH TURISTMÅL

Belys fasaderna och gör taken tillgängliga, en signal för Grängesberg.

31. LAVARNA SOM HÄNDELSECENTRUM

Använd väggarna för klättring eller filmvisning (festival tillsammans med filmarkivet?).

32. UPPLEVELSE-PAKET

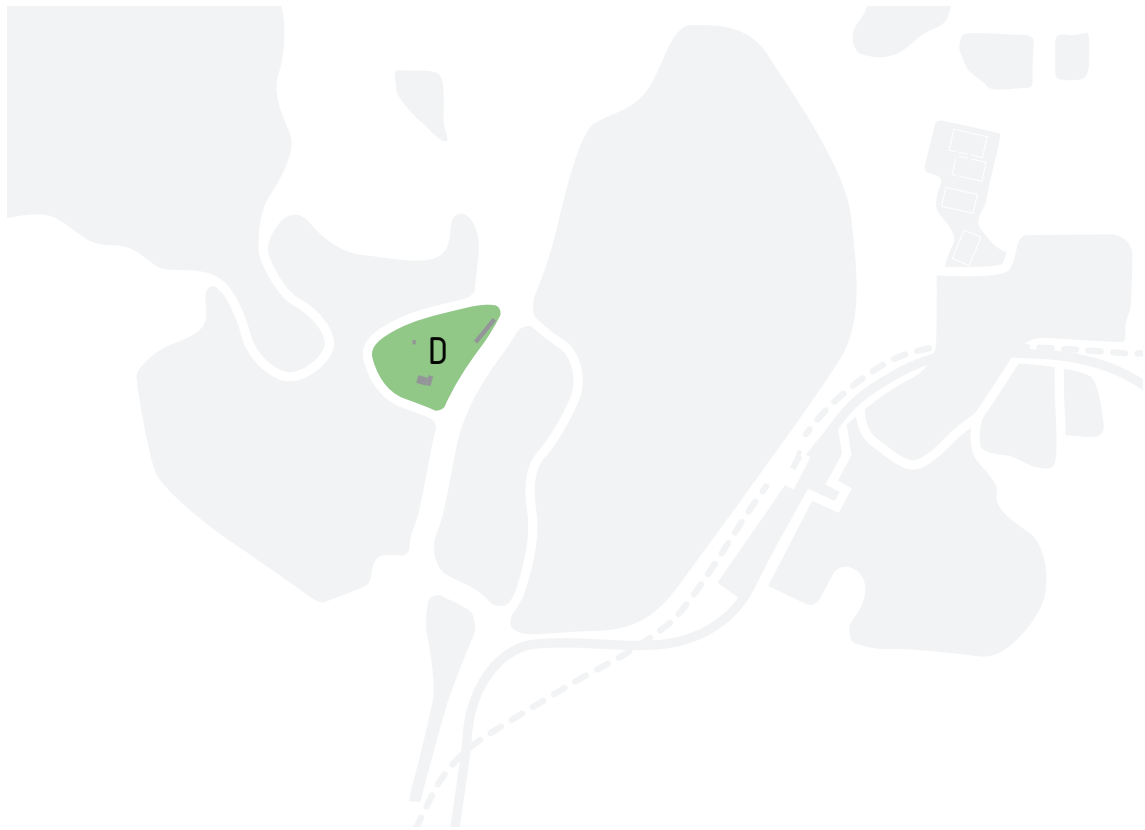
"Film + Historia + Natur + Järnväg + Sport", samordnas med tex Cassels.

33. GRÄNGESBERGS ETT MÖNSTERSAMHÄLLE!

Marknadsföra gruvupplevelse och dess historia.

34. GRUVSKOLA OCH BRED FORSKNING

Ta vara på spetskunskap och attrahera studenter med specialiserade kurser.

D. PARKERNA

35. LANDSKAPSPROGRAM

Återupprätta landskapet genom att rensa ogräs, plantera träd, slya av vägar.

36. PARKSTRÅK

Skapa kopplingar mellan Disponentparken och anslutande skogsparksområden.

37. SAMARBETEN

Gör ett ihopkopplat stråk från Cassels och Disponentparken till Brukshotellet.

38. TYDLIGARE SKYLTNING

Placera ut nya skyltar, gärna i tre teman: Kultur, Friluftaktivitet och Näringsliv.

39. GRUVKONTORET SOM SAMLINGSPLATS

Befintliga lokaler kan öppnas upp och användas av t.ex kommunen.

40. KOPPLA GRUVKONTORET TILL PARKSTRÅKET

"Från kontorsskapskap till skogslandskap."

41. GRUVKONTORET SOM HOTELL

Bo i rum som är 200m² stora!

42. STORBILDSSKÄRM

För festival eller permanent montering, vid Cassels för musik och film.

43. GENERATIONSSKIFTE

Engagera den yngre generationen i skötsel av området så de kan göra det till sitt.

44. ÖPPNA BRUKSHOTELLET

Som bättre övernattningsmöjlighet eller som samlingspunkt mellan natur och kultur.

E. LOKSTALLARNA

45. VÄGISARE

Gör tydliga och roliga skyltar eller annat som visar vägen till Lokstallarna.

46. ANSIKTSLYFTNING

Snygga upp kring entré och tillfart. Signalera starten på en fantastisk upplevelse.

47. STUDIEBESÖK

Anordna studiebesök för olika målgrupper, t.ex skolor eller olika åldersgrupper.

48. MUSEUMSUTBYTE

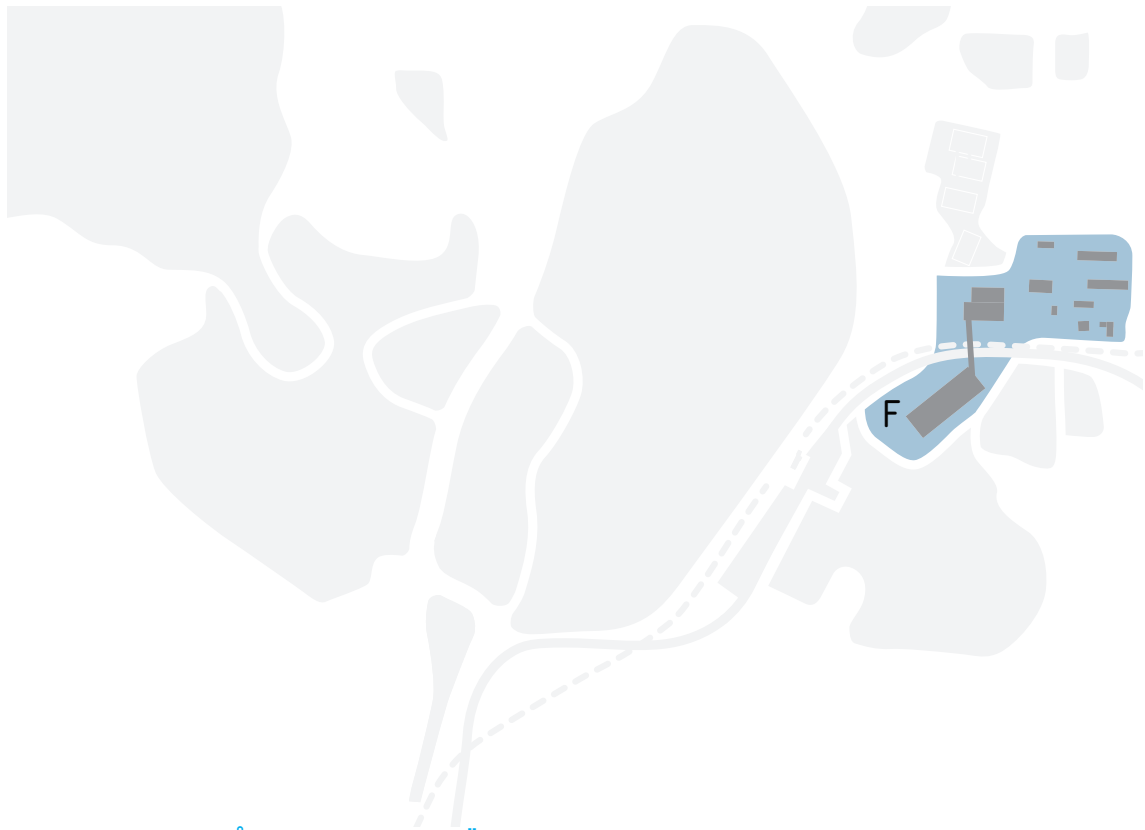
Låt Lokstallarna och Maskinhallen ha en del av sina utställningar hos varandra.

49. CAFÉRESA

Köra en cafévagn mellan Lokstallarna och Maskinhuset för att koppla ihop verksamheterna.

50. AKTIVERA RÄLS OCH VÄGAR

Rusta upp befintlig räls och väg för att koppla samman aktiviteter runt Gruvområdet.

F. SPENDRUPS-OMRÅDET OCH LUDVIKAVÄGEN

51. PORT TILL GRÄNGESBERG

Förstärk Spendrups "passage" som port in i samhället från Norr.

52. ÖLPROVNING

Visa Spendrups produktion, gärna med möjlig övernattnig.

53. BRYGGERITRADITION

Koppla dagens intresse för öl till Grängesbryggeriet och lansera ett traditionellt Gränges-öl.

54. HUMLESTÖRAR

Plantera humle längs Ludvikavägen. Det ger ett fint intryck och visar på bryggeritradition med naturliga ingredienser.

55. ETT GRÖNT PRODUKTIONSOMRÅDE

Marknadsför produktion, tradition och teknik i ett informationscentrum.

56. BRYGGERIGUIDNING

Information om och guidade turer till bryggeriet, med start i gamla receptionen.

57. SPENDRUPS "PASSAGE" ÖVER LUDVIKAVÄGEN

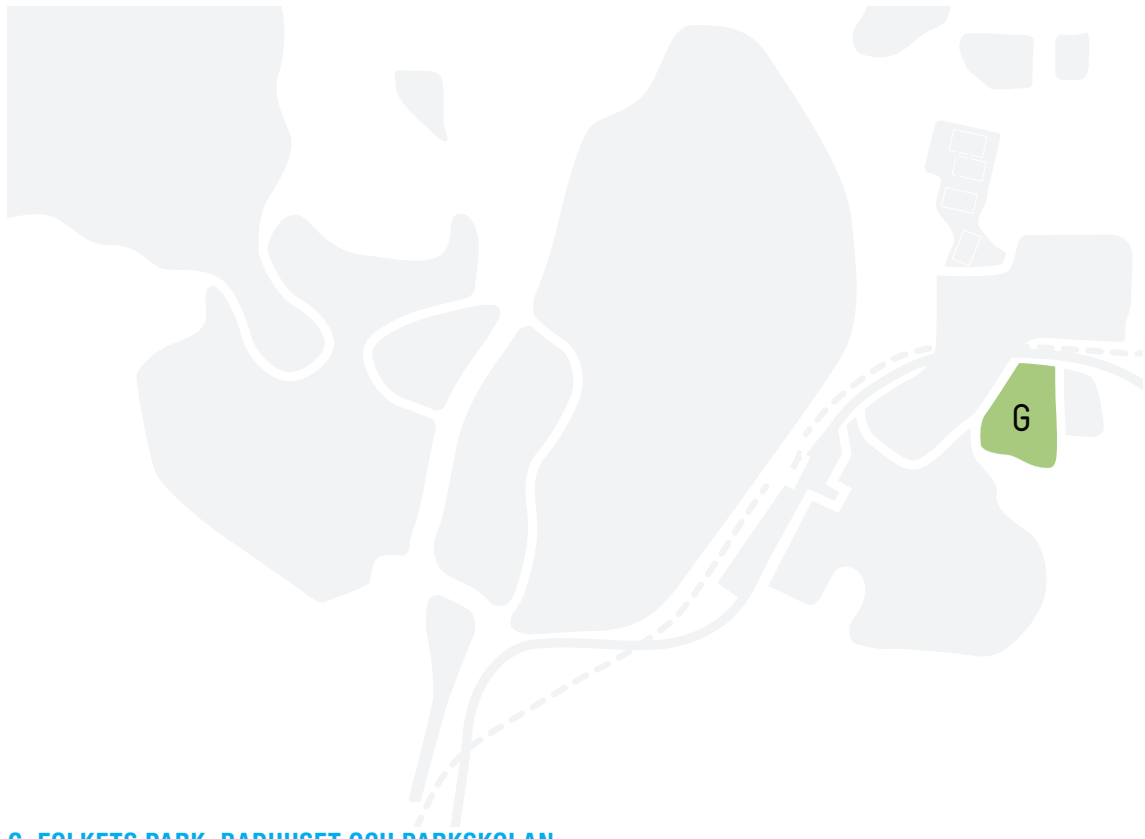
Förstärk det visuella uttrycket som visar på bryggeriets produktion och aktivitet.

58. GLASKONST

Visa upp flaskorna och glaslet i ett konstverk som aktiverar denna del av Grängesberg.

59. LASTBILS- OCH ÖVERNATTNINGS-PARKERING

Skapa en permanent lösning för Spendrups åkare vintertid med toalett och videobevakning.

G. FOLKETS PARK, BADHUSET OCH PARKSKOLAN

60. FOLKETS PARK, EN MÖTESPLATS

Skylta med öppettider och aktiviteter. Koppla till skola, lekplats och Grängesbergs unga.

61. TILLGÄNGLIGHET

Ha parken öppen ofta och utöka förbindelserna till Ludvika. Riktad information.

62. SKATEBOARDPARK

En skateboardpark blir en naturlig samlingspunkt för Grängesbergs ungdomar.

63. DRIVE-IN BIO

En föreningsdriven drive-in bio med parkeringsplatser och camping för övernattnig.

64. PARKERING

En lättillgänglig korttidsparkering gör att förbipasserande kan stanna till på ett enkelt sätt.

65. ISBANA

Gör en skridskobana för fri åkning.

66. INOMHUSBADET

Rusta upp utsidan och belys den för att visa att det är öppet. Marknadsför aktiviteter.

67. VILDMARKSBAD

Koppla till turistnäringsen, t.ex med "Yoga med vatten-retreat" eller "Bad efter vildmark".

68. FISKE-SPA

Anordna och marknadsför specialhelger med ädelfiske och spa-behandling.

69. PASSAGE VID PARKSKOLAN

Säkra passagen över vägen (som har tung trafik) för en tryggare skolväg.

70. ALLÉHUSEN

Rusta upp Källfallets hus för att skapa en trevlig passage mot Björkås i norr.

H. VALLEN, SPORTANLÄGGNING

71. HELÅRSVERKSAMHET

Från konstgräs till konstis – säkra helårsverksamheten för sportevenemang.

72. LÄKTARE

Bygga läktare för publik, samt kiosk, toaletter och andra faciliteter för matcher.

73. KLUBBHUSET

Rusta upp klubbhuset. Det kan samutnyttjas mellan alla sporter och föreningar.

74. PARKERING

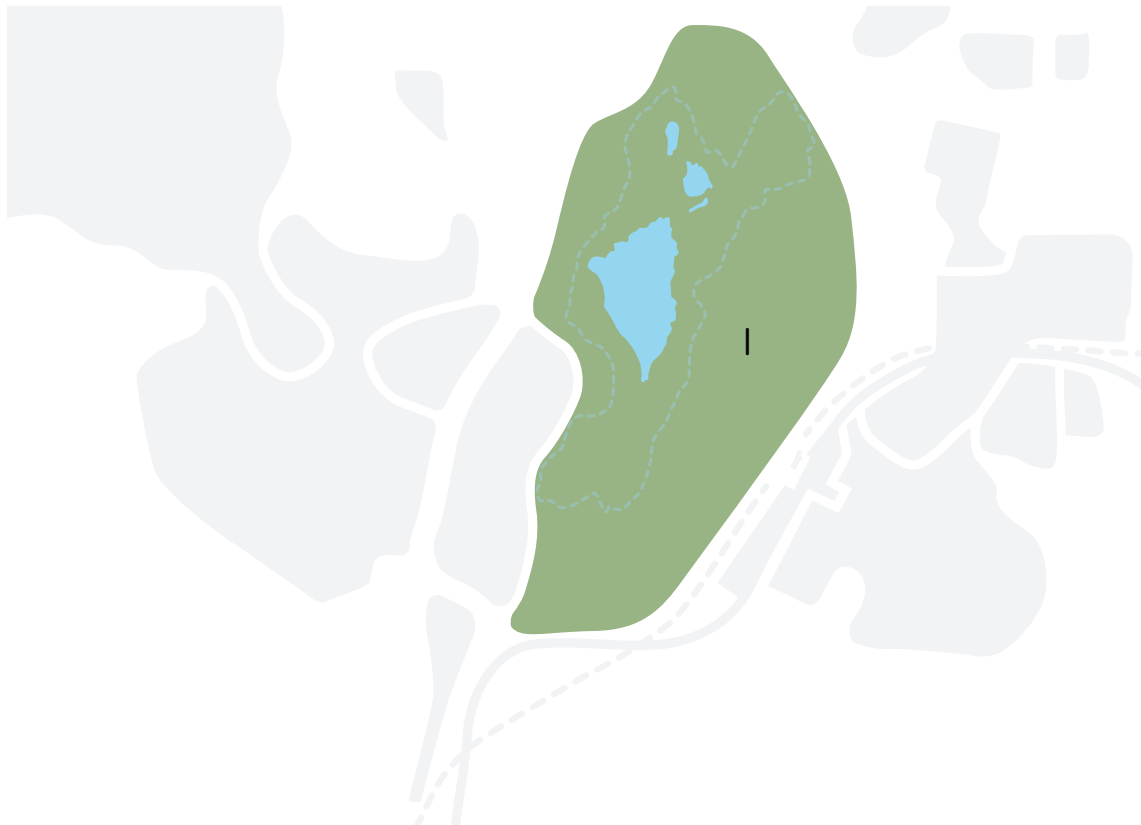
Parkeringsytor behövs vid matcher, och skulle kunna samutnyttjas med Spendrups.

75. EN ARENA I GRÄNGESBERG

Bygg ut Vallen till ett sportcenter även för Ludvikaborna.

76. GRUSPLAN

Ordna en ny grusplan vid sidan om lastbilsparkeringen, eller flytta lastbilarna till en ny plats.

I. GRUVRAS-OMRÅDET OCH SJÖN SKÄRNINGEN

77. SKÄRNINGSPUNKT

Förtydliga det centrala läget mellan bad i norr, gruvan i sydväst och centrum i öst.

78. SÄKRA RASRISKOMRÅDET

Spärra av där det är farligt, öppna upp resten, sly av de gamla vägarna genom området.

79. SNITSLA "PISTER"

Sly av och snitsla banor genom området – t ex grön, blå, röd, svart bana (skidterminologi).

80. KLÄTTRING

Installera olika leder för klättring, anordna kurser i att "säkra" etc.

81. TUR-INFORMATION

För ruin-klättrare och flanörer. Sätt upp information om säkra leder och stigar.

82. HISTORISKT INFORMATIONSCENTRUM

Med kartor och foton. Var låg vad, hur såg det ut förr?

83. MINERALFYND FÖR HOBBYENTUSIASTER

Installera ett kunskapscentrum med fokus på geologi kring gamla gruvan.

84. HÄNGBRO

Gör en hängbro konstruerad för äventyr, upplevelse och en säker passage över sjön.

85. KANALEN

Synliggör den gamla kanalen som vittnar om uppfinningsrikedom och teknikutveckling.

86. HJORTHÄGN

Bered plats åt hjortar i västra hagen, och ordna med hjortsafari.

J. NATUR- OCH FRILUFTSOMRÅDEN I NORDVÄST

87. GRÄNGESBERG, EN SEMESTERORT ÅRET OM

Marknadsföra närhet till faciliteter under alla säsonger.

88. KYRKVIKENS SOMMAR-VINTER-KOMBINATION

Kyrkviken har ett långgrundt, barnvänligt bad sommartid, och kan få plogade banor för skridskor och skidor vintertid.

89. FJÄLLBERGETS VINTER-SOMMAR-KOMBINATION

Fjällberget har skidåkning i bra familjebacke vintertid, och kan få mountainbike- och bmxbanor sommartid.

90. GROTFALLET

Betona Grotfallets användning under hela året, med elljuspår för löpning, promenader och längdåkning.

91. SVANSKOGEN

Golfbanan kompletteras med "vildmarksgolf" med räv och björn.

92. ÖVERNATTNINGSMÖJLIGHETER FÖR FJÄLL OCH BAD

Bygg hyrstugor som kan utnyttjas över säsongerna.

93. UPPSTÄLLNINGSPLATSER

Gör uppställningsplatser för husbilar och Camping.

94. GRÄNGES AKTIVITETSKORT

Med pay&play-tillgång till alla aktiviteter som kan lanseras för turister och lokala.

95. VILDMARKSKOMBINATION

Inför en examensform för att ta grönt kort i golf och jägarexamen på en helg.

96. KLÄTTRINGCENTRUM

Samla många former av klättring, som ruinklättring, trekking, is-klättring, klipp-klättring.

97. VILDMARKS-YOGA

Retreatläger med övernattning och kurser för stressade storstadsbor.

98. SKIDSTADION

Rusta upp, skylta och framhäv området som en viktig vinterknutpunkt i Grängesberg.

99. SKJUTBANAN

Marknadsföra skjutbanan med kurshelger, övning och examination för jaktlicens.

100. GRÄNGES-KLASSIKERN

En gruvinspirerad styrke- och uthållighets-tävling för de som tycker om utmaningar.

DELTAGARE I WORKSHOPPEN

Åke Bohl, Centrumgruppen
Roger Borg, Hyresgästföreningen
Sanna Broman, Stadsarkitekt Smedjebacken
Claes, Spendrups
Conny Dahlfors, Swed Traffic Center
Jan-Erik Eriksson, Örabergsdammens fiskevårdsförening
Monika Ferner, Folkparken
Christer Fredriksson, Lokmuseet
Unni Fredriksson, Ungdomskonsulent Ludvika kommun
Kerstin Frejd, Disponentparken
Sara Hjältn, IFK Alpina klubb
Alf Jansson, Lokmuseet
Maria Jansson, Citykonditoriet
Marita Jansson, Maritas garden och present
Anders Johansson, Testbedstudio arkitekter
Peter Johansson, Spendrups
KG Karlkvist, Folkparken
Anita Karlqvist, Folkparken
Petra Karlsson, Petra's fotvård och massage
Emma Malmkvist, Hyresgästföreningen
Eva Markie, Svea Assistans
Håkan Svensson, Folkparken
Maria Sjöberg, projektledare Grängesberg 2020
Morgan Söderberg, Örabergsdammens fiskevårdsförening
Rolf Takkinen, Citykonditoriet
Tove Wallsten, Testbedstudio arkitekter
Erik Wingquist, Testbedstudio arkitekter

Grängesberg 2020
Sammanställning av workshop
PDF-dokument 13 10 29

Arbetet är beställt av Maria Sjöberg, projektledare för Grängesberg 2020, och processutvecklare i utvecklingsbolaget Samarkand2015. Arbetet har utförts av Testbedstudio arkitekter, genom Anders Johansson, Erik Wingquist och Tove Wallsten.

Illustration av Testbedstudio arkitekter.

Testbedstudio arkitekter
Klevgränd 16
116 46 Stockholm

Telefon 08-644 39 06
Mail anders@testbedstudio.com
Web www.testbedstudio.com